

OMZENDBRIEF

DE TERBESCHIKKINGSTELLING VAN DE STRAFUITVOERINGSRECHTBANK

BETREFT: Terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank

VOORAF

1. WETTELIJK KADER

-De wet van 26 april 2007¹ betreffende de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank (SURB), bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 13 juli 2007, is **op 1 januari 2012 in werking getreden**.

De inwerkingtreding ervan werd door artikel 8 van de wet van 24 juli 2008² houdende diverse bepalingen II (B.S. 7 augustus 2008) uitgesteld naar die datum.

- Sindsdien werden aan verschillende wetsbepalingen verbeteringen/preciseringsen en aanvullingen aangebracht door de volgende wetten:

1) De wet van 30 november 2011³ tot wijziging van de wetgeving wat de verbetering van de aanpak van seksueel misbruik en feiten van pedofilie binnen een gezagsrelatie (B.S. 20 januari 2012) wijzigde artikel 34quater Strafwetboek, dat werd aangevuld met een 4° waardoor er een uitbreiding kwam van de terbeschikkingstelling.

Deze bepaling is **in werking getreden op 30 januari 2012**.

2) De wet van 17 maart 2013 tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek en van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van uitvoeringsmodaliteiten (B.S. 19 maart 2013 met **inwerkingtreding op diezelfde dag**) wijzigde de termijn waarin de rechtbank een beslissing moet nemen van 7 dagen naar 14 dagen in artikel 54 § 1 waarnaar artikel 95/18 verwijst.

3) De wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen met het oog op de verbetering van de positie van het slachtoffer in het raam van de uitvoeringsmodaliteiten (B.S. 19 december 2013) verbeterde een snelle communicatie van de beslissing aan het slachtoffer en verduidelijkte het moment gewijd aan het slachtoffer op de zitting van de strafuitvoeringsrechtbank. Wijzigingen werden aangebracht aan de artikelen 95/6, 95/7, 95/14, 95/16 en 95/30 van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie.

Deze bepalingen zijn **in werking getreden op 1 januari 2014**.

¹ Parl. St. Senaat 2006-2007, nr. 3-2054; Parl. St. Kamer, nr. 51 2999.

² Parl. St. Kamer, 2007-2008, nr. 52 1201; Parl. St. Senaat, 2007-2008, nr. 4-846.

³ Parl. St. Kamer, 2010-2011, nr. 53 1639; Parl. St. Senaat, 2011-2012, nr. 5-1188.

4) De wet van 25 april 2014 houdende diverse bepalingen betreffende justitie (B.S., 14 mei 2014).

Titel 5 betreft een reparatiewet waarbij duidelijkheid wordt verstrekt inzake de aanvang van de terbeschikkingstelling na een gevangenisstraf met uitstel. Daartoe worden in de artikelen 34bis, 34ter en 34quater Strafwetboek het woordje 'effectief' geschrapt, evenals in de artikelen 95/2, 95/3, 95/4, 95/5 en 95/8 van de wet op de externe rechtspositie. Bij deze laatste bepaling werd in fine ook voorzien dat het vonnis tot vrijheidsbeneming uitvoerbaar is bij voorraad.

Titel 8 betreft de omzetting van het kaderbesluit 2008/675/JBZ van de raad van 24 juli 2008 betreffende de wijze waarop bij een nieuwe strafrechtelijke procedure rekening wordt gehouden met veroordelingen in andere lidstaten van de Europese Unie. Als gevolg van de bekrachtiging van de algemene regel inzake de gelijkstelling van de strafrechtelijke veroordelingen in andere lidstaten van de Europese Unie (invoeging nieuw artikel 99bis Strafwetboek) en de uitbreiding van de bepalingen inzake de herhaling tot de deze veroordelingen (invoeging nieuw artikel 57bis Strafwetboek) werden ook de artikelen 34ter, 34quater en 34quinquies van het Strafwetboek hiermee in overeenstemming aangepast.

Deze bepalingen zijn **in werking getreden op 24 mei 2014**.

2. DOELSTELLINGEN VAN DE OMZENDBRIEF

Door de lange duurtijd tussen de goedkeuring van de wet en de inwerkingtreding ervan, blijkt dat deze wet onvoldoende bekend is bij de parketten. Het hoofddoel van deze omzendbrief is dan ook de aandacht te vestigen op de concrete modaliteiten van de wet en een eenvormige toepassing ervan te garanderen.

Hierna (deel I) zullen de krachtlijnen van de nieuwe wet worden toegelicht. Dit deel is bestemd voor alle parketmagistraten.

In deel II wordt de concrete procedure in detail overlopen, waarbij geopteerd werd voor een schematische weergave van de verschillende stappen.

Dit deel van de omzendbrief richt zich voornamelijk naar magistraten bij de parketten belast met de strafuitvoering en leden van het Openbaar Ministerie bij de SURB.

DEEL I – OVERZICHT VAN DE BELANGRIJKSTE WETSWIJZIGINGEN

De wet van 26 april 2007 wijzigt bepalingen in:

- het Strafwetboek
- de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- diverse: wetboek van strafvordering, wet op politieambt, ...

1. BEVOEGDHEID VAN DE STRAFUITVOERINGSRECHTBANKEN

Het stelsel van de *terbeschikkingstelling van de regering* werd opgeheven en vervangen door de *terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank*.

De terbeschikkingstelling wordt zoals vroeger uitgesproken door de gewone rechtbanken. De wetgever heeft evenwel beslist dat deze bijkomende straf niet langer wordt ten uitvoer gelegd bij ministerieel besluit en opgevolgd door de uitvoerende macht (penitentiaire administratie), doch dat deze bevoegdheden voortaan worden toevertrouwd aan de rechterlijke macht, meer bepaald de strafuitvoeringsrechtbank. De penitentiaire administratie behoudt wel in bepaalde gevallen een adviesbevoegdheid.

In de memorie van toelichting bij het ingediende wetsontwerp wordt desbetreffend vermeld:⁴

“Deze verandering zal het mogelijk maken te zorgen voor een globale coherentie inzake de uitvoering van de straffen en maatregelen en zal aan de gerechtelijke macht terug de mogelijkheid geven om de aard zelf te wijzigen van een straf die door een van haar instanties werd uitgesproken. Dit moet het vertrouwen versterken in de maatregel van de terbeschikkingstelling door de gerechtelijke autoriteit.”

2. JURIDISCH KARAKTER VAN DE TERBESCHIKKINGSTELLING

De terbeschikkingstelling vormt een bijkomende straf bij de hoofdstraf die door de rechtbank uitgesproken is ten aanzien van diegene die misdrijven pleegden en die een belangrijke en voortdurende dreiging betekenen voor de maatschappij.

Conform de vaststaande cassatierechtspraak⁵ is de terbeschikkingstelling als straf toegevoegd aan artikel 7 van het Strafwetboek⁶ en een nieuwe afdeling Ibis “De terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank” ingevoegd in afdeling V

⁴ Wetsontwerp houdende de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank, *Parl. St. Senaat*, 2006-2007, nr. 3-2054/1, p. 7.

⁵ *Parl. St. Senaat*, 2006-2007, 3-2054/1, p. 10-11; VANDENWYNGAERT, C., *Strafrecht en strafprocesrecht*, Maklu, 2009, p.412.

⁶ Zie artikel 2 van hoger vermelde wet van 26 april 2007.

betreffende straffen die gemeen zijn aan misdaden en wanbedrijven⁷ en die de artikelen 34**bis** tot en met 34**quinqüies** Strafwetboek omvat.

Deze bijkomende straf neemt een aanvang na het verstrijken van de hoofdgevangenisstraf of opsluiting (artikel 34**bis** Strafwetboek).

3. TOEPASSINGSVOORWAARDEN

Ingevolge de wet van 26 april 2007 betreffende de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank is de terbeschikkingstelling in sommige gevallen verplicht en in andere gevallen facultatief.

In de memorie van toelichting wordt desbetreffend vermeld:

“Dit onderscheid tussen de verplichting om een terbeschikkingstelling uit te spreken en de mogelijkheid om dat te doen, berust op het idee dat er situaties bestaan, die weliswaar maar beperkt voorkomen, maar die dermate ernstig zijn, ofwel door het herhalen van de feiten, ofwel wegens de bijzondere zwaarwichtigheid ervan, dat de maatschappij zich op een wettige manier moet beschermen tegen degenen die deze feiten plegen, door vanaf het moment van het uitspreken van het vonnis te besluiten dat ze niet alleen de door de rechtbank uitgesproken straf zullen ondergaan, maar dat het ook mogelijk zal zijn om ze na het aflopen van die straf gedetineerd te houden indien dat nodig zou blijken”⁸.

In de nieuwe artikelen 34ter en 34quater wordt bepaald wanneer een terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank respectievelijk moet of kan worden uitgesproken.

3.1. Verplichte terbeschikkingstelling (artikel 34ter Strafwetboek)

In artikel 34ter Strafwetboek worden de veroordelingen opgesomd waarbij de rechter verplicht is een terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank uit te spreken. Het toepassingsgebied is uitgebreid.

Een belangrijke wijziging is verder dat deze terbeschikkingstelling moet worden opgelegd voor een periode van minimum 5 jaar en maximaal 15 jaar kan bedragen. In vergelijking met de vroegere termijn van terbeschikkingstelling (twintig jaar) wordt de maximumduur dus verlaagd maar het toepassingsgebied van de terbeschikkingstelling wordt uitgebreid.

De aandacht wordt er op gevestigd dat de terbeschikkingstelling verplicht zal zijn in volgende twee gevallen:

---

⁷ Zie artikel 3 van hoger vermelde wet van 26 april 2007.

⁸ Parl. St. Senaat, 2006-2007, 3-2054/1, p. 5.

1) Bepaalde recidivisten: herhaling misdaad na misdaad (artikel 34ter, 1° en 2° Sw.)

Het gaat om personen die veroordeeld worden tot een criminele straf, terwijl zij voordien reeds tot een dergelijke straf veroordeeld werden, met uitzondering van politieke misdaden (wettelijke herhaling voorzien in artikel 54 Strafwetboek en artikel 57 Strafwetboek voor de Militaire rechtbanken).

Artikel 34ter, 1° en 2° Strafwetboek hernemen hier de huidige regeling van artikel 22 van de wet van 1 juli 1964.

Ingevolge de wet diverse bepalingen van 25 april 2014⁹ werd artikel 57bis ingevoegd in het Strafwetboek waarbij de bepalingen betreffende de herhaling zoals voorzien in de artikelen 54 t/m 56 werden uitgebreid tot de strafrechtelijke veroordelingen uitgesproken in een andere lidstaat van de Europese Unie.

Als gevolg daarvan werd ook artikel 34 ter, 1° en 2° Sw. aangepast en de verwijzing naar artikel 57bis Sw. toegevoegd. Op deze manier wordt de verplichte terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank ook mogelijk gemaakt in geval van herhaling voor veroordelingen uitgesproken in een andere lidstaat van de Europese Unie.

2) Bepaalde misdrijven (artikel 34ter, 3° Sw.)

Voor al wie veroordeeld wordt tot een criminele straf wegens het plegen van een aantal misdrijven limitatief opgesomd in de wet, namelijk:

- terroristisch misdrijf dat de dood heeft veroorzaakt (art. 137 Strafwetboek);
- verkrachting of aanranding van de eerbaarheid die de dood van het slachtoffer veroorzaakt heeft (art. 376, eerste lid Strafwetboek);
- foltering die de dood veroorzaakt heeft (417ter, derde lid, 2° Strafwetboek);
- ontvoering van een minderjarige die de dood veroorzaakt heeft (art. 428, §5 Strafwetboek).

Het gaat om veroordelingen tot een criminele straf, dus enkel veroordelingen door het Hof van Assisen komen in aanmerking.

De gemaakte keuze wordt als volgt verantwoord in de memorie:

“De misdrijven die opgenoemd worden in de lijst hiervoor zijn dermate afschuwelijk en wijzen op een zodanige minachting voor de essentiële waarden van het menselijk leven door de dader, dat het gewettigd is dat de maatschappij beschikt over de noodzakelijke wettelijke werktuigen om de beschermende maatregelen te nemen die zich opdringen ten aanzien van die personen, zodat men kan vermijden dat ze opnieuw schade kunnen berokkenen. Het betreft misdrijven die systematisch de dood tot gevolg hadden van het slachtoffer of slachtoffers en die begaan werden met een bijzondere wreedheid inzake de « modus operandi » of de eigenschap van het slachtoffer.”¹⁰

⁹ Wet van 25 april 2014 houdende diverse bepalingen betreffende justitie, B.S. 14 mei 2014, titel 8

¹⁰ Parl. St. Senaat, 2006-2007, 3-2054/1, p. 5.

“De terbeschikkingstelling vormt overigens een bijzonder zware maatregel aangezien zij ertoe leidt dat de detentie kan blijven gehandhaafd na het einde van de oorspronkelijke straf. Het is dus onontbeerlijk deze maatregel te beperken tot wat strikt noodzakelijk is om de openbare veiligheid veilig te stellen. Het is dus nodig gebleken de verplichte aard van de terbeschikkingstelling te beperken tot veroordeelden die de ene misdaad na de andere hebben begaan, alsook tot de personen die veroordeeld zijn voor daden waarvan de bijzonder afschuwelijke aard moeilijk kan worden betwist.”¹¹.

3.2. Facultatieve terbeschikkingstelling (art. 34quater Strafwetboek)

In alle andere gevallen was de wetgever van oordeel dat het vonnisgerecht niet verplicht moet worden om een terbeschikkingstelling uit te spreken, maar dat het verkieslijk is het ter zake een beoordelingsmogelijkheid te laten.

Ook hier geldt voor de terbeschikkingstelling dezelfde termijn: minimum 5 jaar en maximum 15 jaar.

Een terbeschikkingstelling zal facultatief kunnen worden uitgesproken in de volgende gevallen:

1) Bepaalde recidivisten (artikel 34quater, 1° Sw.)

Ten aanzien van een persoon die in de loop van de 10 voorgaande jaren veroordeeld werd tot een straf van meer dan 5 jaar gevangenisstraf voor feiten die opzettelijk ernstig lijden veroorzaakt hebben of voor ernstige aantasting van de integriteit of de geestelijke of lichamelijke gezondheid, wanneer die persoon voor gelijkaardige feiten veroordeeld wordt.

Ook hier werd door de wet van 25 april 2014 de wettekst aangepast en bepaald dat ook een gelijkwaardige straf uitgesproken in een andere lidstaat van de Europese Unie in aanmerking komt.

2) Bepaalde misdrijven (artikel 34quater, 2° en 3° Sw.)

Ten aanzien van een persoon die veroordeeld werd voor de volgende meest ernstige misdrijven:

- Ernstige schendingen van het humanitair recht (artikelen 136bis, 136ter, 136quater, 136quinquies, 136sexies, 136septies Strafwetboek);
- Gijzelneming met de dood tot gevolg (artikel 347bis §4, 1° in fine Strafwetboek) ;
- Doodslag (art. 393), moord (art. 394), oudermoord (art. 395), kindermoord (art. 396) en vergiftiging (art. 397 Strafwetboek);
- Onmenselijke behandeling met de dood tot gevolg (artikel 417quater, lid 3, 2° Strafwetboek);

---

¹¹ Parl. St. Senaat, 2006-2007, 3-2054/1, p. 6.

- Mensensmokkel met de dood tot gevolg (artikel 433octies, 1° Strafwetboek);
- Roofmoord (artikel 475 Strafwetboek);
- Opzettelijke brandstichting met de dood tot gevolg (artikel 518 lid 3 Strafwetboek);
- Doodslag om vernieling of schade te vergemakkelijken of straffeloosheid te verzekeren (artikel 532 Strafwetboek);
- Aanranding van de eerbaarheid zonder geweld of bedreiging op minderjarige (artikel 372), aanranding van de eerbaarheid met geweld of bedreiging op minderjarige (artikel 373, tweede en derde lid), verkrachting (artikel 375), verkrachting of aanranding van de eerbaarheid met foltering of ten aanzien van kwetsbaar slachtoffer of met gebruik van wapen (artikel 376, tweede en derde lid), bij strafverzwaring i.v.m. hoedanigheid van de dader behalve bij aanranding van de eerbaarheid en verkrachting op meerderjarige (artikel 377, eerste, tweede, vierde en zesde lid Strafwetboek).

In de memorie van toelichting wordt desbetreffend vermeld:

“De lijst van de hoger genoemde misdrijven toont aan dat de regering wilskrachtig wil strijden tegen de meest ernstige vormen van geweldpleging, maar ze houdt eveneens rekening met het feit dat, aangezien de terbeschikkingstelling een bijzonder zware maatregel is (hiermee kan men een veroordeelde gedetineerd houden gedurende een zeer lange tijd na het aflopen van zijn straf), die beperkt moet blijven tot de meest ernstige misdrijven die sociaal onaanvaardbaar zijn en die ook meestal de meest zwakke personen in onze maatschappij raken.”¹²

3) Samenlopende misdrijven (artikel 34quater, 4° Sw.)

Artikel 10 van de wet van 30 november 2011 (B.S. 20 januari 2012) vulde artikel 3 van de wet van 26 april 2007 betreffende de terbeschikkingstelling van artikel 34quater Strafwetboek aan met een 4°, luidende:

« 4° Ingeval de artikelen 61, 62 of 65 worden toegepast, de veroordelingen op grond van samenlopende misdrijven die niet worden vermeld in 1° tot 3°. »

Hierdoor kwam er bijgevolg een uitbreiding van het toepassingsgebied van de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank.

De *ratio legis* voor de uitbreiding van de terbeschikkingstelling kan teruggevonden worden in de parlementaire voorbereiding en gaat terug op een suggestie die werd gedaan door de vertegenwoordigster van de minister om artikel 34quater Strafwetboek te wijzigen:

“De wijziging strekt ertoe tegemoet te komen aan een suggestie die het Hof van Cassatie heeft geformuleerd in de nasleep van zijn arrest van 22 mei 2007 (P.07.0221.N). Via dat arrest vernietigde het Hof van Cassatie gedeeltelijk een arrest van het Hof van Beroep in Gent, dat de dader van heel wat feiten van seksueel misbruik en inbreuken op de wetgeving inzake verdovende middelen (met name de verstrekking van Rohypnol) had gestraft met een gevangenisstraf van 5 jaar, een geldboete van 5 000 euro, het verlies van de in artikel 31 van het Strafwetboek

¹² Parl. St. Senaat, 2006-2007, 3-2054/1, p. 7.

bedoelde rechten en een terbeschikkingstelling van de regering gedurende tien jaar na afloop van de straf. Het Hof van Beroep in Gent had de terbeschikkingstelling van de regering uitgesproken na, met toepassing van artikel 65 van het Strafwetboek, de zwaarste straf te hebben opgelegd, te weten die welke staat op de inbreuken op de drugwetgeving, terwijl die wetgeving, anders dan de wetgeving inzake seksueel misbruik, geen mogelijkheid tot terbeschikkingstelling biedt. Vandaar dat het Hof van Cassatie heeft geoordeeld dat artikel 65 van het Strafwetboek en artikel 23bis van de wet tot bescherming van de maatschappij waren geschonden. Dankzij de wijziging die wordt aangebracht in artikel 3 van de wet van 26 april 2007 betreffende de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank (die, zodra zij in werking treedt, in de plaats komt van de terbeschikkingstelling van de regering zoals thans bedoeld bij de wet tot bescherming van de maatschappij), zullen de hoven en rechtbanken bij samenloop van misdrijven de terbeschikkingstelling kunnen uitspreken wanneer de zwaarste straf betrekking heeft op een misdrijf dat niet wordt bedoeld bij artikel 3 van de wet van 2007¹³.

Het amendement dat volgde op de suggestie werd tevens ingediend om tegemoet te komen aan een aandachtspunt in het verslag van de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie en het College van Procureurs-generaal aan het Parlementair Comité belast met de wetsevaluatie¹⁴.

RICHTLIJNEN VOOR DE ZITTINGSMAGISTRATEN

Sinds 1 januari 2012 dienen de magistraten die op de correctionele zittingen vorderen dus niet meer de terbeschikkingstelling van de regering op basis van de wet tot bescherming van de maatschappij, maar wel, de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank te vorderen.

In de gevallen waarin de wet bepaalt dat de hoven en rechtbanken een terbeschikkingstelling kunnen uitspreken, moet de magistraat van het Openbaar Ministerie steeds overwegen dit te vorderen als de omstandigheden van het geding en de persoonlijkheid van in verdenkinggestelde of beschuldigde dit rechtvaardigen.

Hierbij dient het OPENBAAR MINISTERIE ook te waken over de coherentie van de gevorderde straffen.

Louter ten exemplarische titel kan de vraag gesteld worden of volgende vorderingen coherent voorkomen, al dient dit natuurlijk in het licht van elke concrete zaak bekeken te worden:

- Het vorderen van een straf, hoewel technisch-juridisch mogelijk, waarbij enerzijds de hoofdgevangenis wordt uitgesproken met uitstel zonder dat daar enige voorwaarde aan wordt verbonden, terwijl anderzijds ook de terbeschikkingstelling wordt voorzien met het oog op de bescherming van de maatschappij tegen gevaarlijke individuen.

---

¹³ Parl. St. Kamer 2010-2011, nr. 1639/003, 29.

¹⁴ Parl. St. Kamer 2010-2011, nr. 1639/002, 25, met verwijzing naar Parl. St. Kamer 2010-2011, nr. 52 0844/001, blz. 29.

- Het vorderen van een effectieve gevangenisstraf die significant korter is dan de periode van terbeschikkingstelling (bv. 1 jaar gevangenisstraf en 5 jaar TB).
- Het vorderen van een gevangenisstraf van 3 jaar of minder in combinatie met een terbeschikkingstelling voor beklaagden die geen recht op verblijf hebben in België gelet op de vigerende uitvoeringsregels (zie voor meer uitleg 4.3.1.).

Indien de straffen uitgesproken door de rechtbanken niet coherent voorkomen, dient een voorstel tot hoger beroep te worden gedaan.

Wanneer het feiten betreft die voor 1 januari 2012 gepleegd werden, mag niet uit het oog verloren worden dat de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank slechts uitgesproken mag worden indien, op het ogenblik van de feiten, eveneens voldaan was aan de wettelijke voorwaarden tot terbeschikkingstelling van de regering op basis van de wet tot bescherming van de maatschappij.

Bij een facultatieve terbeschikkingstelling dienen net zoals vroeger de dossiers betreffende de herhaling gevoegd en worden de gronden van de beslissing erin omschreven (Cfr. art. 34quinquies Strafwetboek).

Een analoge bepaling werd ingevoerd voor de buitenlandse veroordelingen. Artikel 34quinquies van het Strafwetboek werd daartoe aangevuld met volgende bepaling:¹⁵

"Indien de misdrijven die als grondslag voor de herhaling gelden vastgesteld zijn in een veroordeling uitgesproken in een andere lidstaat van de Europese Unie, wordt in alle gevallen een voor eensluidend verklaard afschrift van de beslissing bij het dossier der vervolging gevoegd."

De mogelijkheid om een kopie van het vonnis aan een andere lidstaat te vragen is voorzien in artikel 4 van het Kaderbesluit 2009/315 van 26 februari 2009 betreffende de organisatie en de inhoud van uitwisseling van gegevens uit het strafregister tussen de lidstaten.

Dat instrument, in werking getreden op 27 april 2012, voorziet in het bijzonder in de mededeling, door de lidstaat van veroordeling aan de lidstaat van nationaliteit, van informatie over de veroordelingen betreffende diens onderdanen. Het legt de lidstaat van nationaliteit tevens de verplichting op de aldus meegedeelde informatie te bewaren, zodat hij al de door een andere lidstaat gevraagde informatie kan verstrekken. Om na te gaan of een persoon reeds veroordeeld is binnen de Europese Unie, zal het volstaan een verzoek om informatie via het Centraal Strafregister te richten tot het land waarvan de persoon een onderdaan is.¹⁶

¹⁵ Wet van 25 april 2014 houdende diverse bepalingen betreffende justitie, B.S. 14 mei 2014, titel 8.

¹⁶ Parl. St. Kamer, DOC 53 – 3149/001, p. 64.

4. UITVOERING VAN DE TERBESCHIKKINGSTELLING

4.1. Wettelijk kader

De wet van 26 april 2007 bevat tevens bepalingen die de toepassing en het opheffen van de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank, de uitvoeringsmodaliteiten ervan, evenals de opvolging en de controle van deze modaliteiten regelen.

In de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie wordt een nieuwe titel XIbis (art. 95/2 tot en met 95/30) ingevoegd betreffende de bijzondere bevoegdheden die aan de strafuitvoeringsrechtbanken worden toegekend inzake de terbeschikkingstelling.

4.2. Algemeen

Afdeling 1, omvattend artikel 95/2 regelt een aantal algemeenheden inzake de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank.

→ In § 1 wordt het principe herhaald dat de terbeschikkingstelling een bijkomende straf is die een aanvang neemt bij het verstrijken van de [effectieve]¹⁷ hoofdgevangenisstraf.

Volgens de ministeriële omzendbrief¹⁸ begint de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank automatisch te lopen op de dag dat de veroordeelde zijn 'effectieve hoofdstraf' heeft ondergaan:

- bij een voorwaardelijke invrijheidstelling begint de terbeschikkingstelling te lopen bij het verstrijken van de proeftijd van de voorwaardelijke invrijheidstelling;
- indien de veroordeelde is ontlucht begint de terbeschikkingstelling te lopen vanaf het verstrijken van de verjaringstermijn van de hoofdstraf.
- indien de hoofdstraf met uitstel is uitgesproken, begint de termijn van terbeschikkingstelling te lopen bij het verstrijken van het uitstel;

Er was heel wat onduidelijkheid en discussie over het moment waarop de terbeschikkingstelling begint te lopen bij een hoofdstraf met uitstel.

De zienswijze van de ministeriële omzendbrief werd intussen bevestigd door het Hof van Cassatie. Bij arrest van 17 september 2013 (P.13.1504.N/1) oordeelde het Hof dat de termijn waarbinnen de strafuitvoeringsrechtbank moet beslissen over de tenuitvoerlegging van de terbeschikkingstelling, geschorst wordt gedurende de periode dat een gevangenisstraf of een deel ervan met uitstel van de

---

¹⁷ Het woordje 'effectieve' is geschrapt door de Wet van 25 april 2014 houdende diverse bepalingen betreffende justitie, B.S.14 mei 2014)

¹⁸ Ministeriële omzendbrief nr. 1813 van 18 november 2011 betreffende de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank, p. 38-39. Deze Ministeriële omzendbrief werd op 18 november 2011 overgemaakt aan de Voorzitter van het College van Procureurs-generaal en via interne brief van 18 januari 2012 meegedeeld aan de vijf procureurs-generaal. In verschillende ressorten werd deze omzendbrief via ressortelijke omzendbrieven verder verspreid (Cfr. laatste pagina omzendbrief).

tenuitvoerlegging werd opgelegd, nog kan worden herroepen overeenkomstig artikel 14 van de probatiewet.

M.a.w. ingeval van straffen met uitstel, neemt de TBS een aanvang bij het verstrijken van de proeftijd.

Inmiddels werd ook de wet aangepast op dit punt.¹⁹

In de memorie van toelichting bij het indiende wetsontwerp wordt desbetreffend vermeld:

“ De huidige wetgeving is onduidelijk omtrent het ogenblik waarop de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank een aanvang neemt in de gevallen dat de TBS toegevoegd wordt aan een gevangenisstraf uitgesproken met uitstel.

Artikel 34bis van het Strafwetboek bepaalt dat de TBS een aanvang neemt bij het verstrijken van de effectieve hoofdgevangenisstraf.

Indien men er van uitgaat dat TBS een aanvang neemt zodra het effectieve gedeelte van de gevangenisstraf is ondergaan, belet men dat de beslissing van de strafrechter zijn uitwerking heeft aangezien het (probatie)uitstel nooit zal kunnen worden ondergaan. De bodemrechter heeft een beslissing willen nemen die uit drie onderdelen bestaat: een gevangenisstraf, een uitstel (eventueel probatieuitstel, en dus met een bijgaande controle van de bijzondere voorwaarden verbonden aan dit uitstel) en een terbeschikkingstelling, met de voorwaarden opgelegd in het kader van deze specifieke modaliteit. De activering van de TBS bij het einde van de effectieve gevangenisstraf betekent een miskennis van de component “uitstel” van de beslissing van de bodemrechter, die werd genomen om de maatschappij gedurende een maximum termijn te beschermen door personen, met een hoog risico op het plegen van ernstige strafbare feiten die de fysieke of psychische integriteit van derden aantasten, zo lang mogelijk onder toezicht van justitie te houden. Het wetsontwerp heeft bijgevolg tot doel de huidige wet te verduidelijken zodat de TBS pas begint te lopen na het verstrijken van de termijn van het uitstel.”²⁰

Evenwel wordt gewezen op de richtlijnen opgenomen op p.7 en het feit dat dit inhoudt dat de uitvoering van de TBS geactiveerd dient te worden door het O.M. (aangezien de veroordeelde dan in vrijheid is) – zie verder punt 4.3.1.)

→ § 2 geeft gecondenseerd het tijdstip en de mogelijkheden weer die de strafuitvoeringsrechtbank heeft.

De strafuitvoeringsrechtbank moet voor het verstrijken van de hoofdstraf beslissen om de terbeschikkinggestelde:

- van zijn vrijheid te ontnemen

---

¹⁹ Wet van 25 april 2014 houdende diverse bepalingen betreffende justitie, B.S. 14 mei 2014

²⁰ Parl. St. Kamer, 53-2999/001

of

- hem in vrijheid te laten onder toezicht.

De strafuitvoeringsrechtbank moet zich hierover uitspreken zowel bij de verplichte als facultatieve terbeschikkingstelling.

Vraag:

Wat zijn de gevolgen/sancties wanneer de strafuitvoeringsrechtbank geen beslissing heeft genomen voorafgaand aan het verstrijken van de hoofdstraf? Heeft dit tot gevolg dat de maatregel van terbeschikkingstelling vervalt?

In de parlementaire voorbereidingen kwam deze vraag ook aan bod.

De minister antwoordde dat de strafuitvoeringsrechtbank geen keuze heeft: ze moet haar beslissing nemen voor de hoofdstraf is afgelopen.

De heer Hugo Vandenberghe merkte op dat de bijkomende straf niet kan vervallen omwille van het feit dat zij niet begonnen is tijdens de hoofdgevangenisstraf, aangezien dit niet uitdrukkelijk in het Strafwetboek is bepaald. Deze hypothese is niet uitdrukkelijk vermeld bij de gevallen van verval van straf in het Strafwetboek.²¹

Antwoord:

Naar aanleiding van een zaak waarin een fout was geslopen in de berekening van het strafeinde, stelde het Hof van Cassatie in haar arrest van 23 oktober 2012 (P.12.1581.N), hernomen in haar arrest van 17 september 2013 (P.13.1504.N)

“ Uit de tekst van de artikelen 95/2, §1 en § 2 Wet Strafwetvoering, de algemene economie van deze wet en de wetsgeschiedenis volgt dat de strafuitvoeringsrechtbank over de terbeschikkingstelling dient te beslissen voor het verstrijken van de effectieve hoofdstraf. Eens dat tijdstip is bereikt, kan de strafuitvoeringsrechtbank geen beslissing meer nemen.”

In zijn conclusie merkt Advocaat-generaal Timperman op dat impliciet maar op zekere wijze een manier van verval van de straf wordt ingevoerd die niet door de wet voorzien is.

Gezien de berekening van het strafeinde bij veroordeelden met verschillende straffen vaak geen sinecure is en fouten derhalve niet uitgesloten zijn, waardoor veroordeelden die een gevaar voor de maatschappij hun straf ontlopen, zal deze problematiek mee opgenomen worden in het verslag van het College van procureurs-generaal aan het Parlementair comité belast met de wetsevaluatie.

---

²¹ Parl. St. Senaat, 2006-2007, 3-2054/4, p. 13 en 14.

→ § 3 geeft de criteria weer die als leidraad dienen voor de beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank: de strafuitvoeringsrechtbank zal beslissen tot vrijheidsbeneming indien in hoofde van de betrokkene een ernstig risico bestaat op het plegen van ernstige strafbare feiten die de fysieke of de psychische integriteit van derden aantasten, en dat niet kan worden ondervangen door het opleggen van bijzondere voorwaarden in het kader van een invrijheidstelling onder toezicht.

De Raad van State merkte in zijn advies op dat het aangewezen leek in de wet het geval te regelen wanneer op eenzelfde veroordeelde achtereenvolgens de wet betreffende de voorwaardelijke invrijheidstelling en de voorliggende bepalingen betreffende de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank worden toegepast. In dit geval lijken immers de toepassingsvoorwaarden voor vrijheidsberoving zoals opgenomen in § 3 (zie boven) moeilijk realiseerbaar gezien moeilijk kan ingezien worden dat het gevaar niet kan ondervangen worden via het opleggen van bijzondere voorwaarden.

In antwoord op de opmerking van de Raad van State bepaalt de wet in artikel 95/2, § 2, tweede lid (zoals tekstueel aangepast door de wet van 25 april 2014 houdende diverse bepalingen) het lot van een veroordeelde aan wie een voorwaardelijke invrijheidsstelling was verleend en wiens proeftijd ten einde loopt, namelijk hij wordt in vrijheid onder toezicht gesteld, in voorkomend geval met voorwaarden.

Uit de parlementaire voorbereidingen blijkt duidelijk dat de veroordeling tot 'terbeschikkingstelling' geen beletsel vormt voor het toekennen van een voorwaardelijke invrijheidstelling tijdens de uitvoering van de hoofdstraf.

Wie voorwaardelijk in vrijheid werd gesteld tijdens de uitvoering van zijn hoofdstraf wordt door de strafuitvoeringsrechtbank onder toezicht gelaten tijdens de periode van terbeschikkingstelling.²²

4.3. De uitvoeringsprocedure van de terbeschikkingstelling

Afdeling 2, bestaande uit de artikelen 95/3 tot en met 95/9, regelt de uitvoeringsprocedure.

Hierna worden enkel de voornaamste krachtlijnen overlopen, die relevant zijn voor alle magistraten of waaromtrent een eenduidig beleid zich opdringt.

De gedetailleerde procedure is opgenomen in het processchema (zie infra deel II).

In dit processchema zijn onder meer de specifieke bepalingen inzake de slachtoffers opgenomen. Hierbij werd rekening gehouden met de nieuwe bepalingen van de wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen met het oog op de verbetering van de positie van het slachtoffer in het raam van de uitvoeringsmodaliteiten (B.S. 19 maart 2013). Wat betreft de slachtoffers werd hierna dan ook geen afzonderlijke rubriek voorzien maar wordt verwezen naar het gedetailleerde processchema.

---

²² Parl. St. Senaat, 2006-2007, 3-2054/4, p. 10.

4.3.1. Adviezen

→ Wanneer de veroordeelde gedetineerd is:

De gevangenisdirecteur dient voor iedere betrokken gedetineerde een advies uit te brengen, uiterlijk vier maanden voor het verstrijken van de hoofdstraf.

Dit betreft een gemotiveerd advies tot vrijheidsbeneming of invrijheidstelling onder toezicht, in voorkomend geval met de vermelding van de bijzondere voorwaarden die kunnen worden opgelegd

Bij daders van inbreuken van seksuele aard moet ook het advies van een dienst die gespecialiseerd is in diagnostische expertise van seksuele delinquenten, met de beoordeling van de noodzaak tot behandeling, te worden gevoegd.

Binnen een maand na ontvangst van het advies stelt het Openbaar Ministerie van de strafuitvoeringsrechtbank een met reden omkleed advies op en zendt dit over aan de strafuitvoeringsrechtbank, met afschrift aan de veroordeelde en de directeur.

Opmerking:

Gezien conform de wet de terbeschikkingstelling toepassing vindt bij ernstige misdrijven, kan verwacht worden dat meestal een effectieve gevangenisstraf van meer dan 3 jaar zal worden opgelegd door de strafrechter ten gronde.

Zolang de betrokkene gedetineerd is, zal de terbeschikkingstelling op initiatief van de gevangenisdirecteur moeten opgestart worden.

Indien een gevangenisstraf van 3 jaar of minder met TBS wordt opgelegd, gelden de onderrichtingen van de ministeriële omzendbrief betreffende 'voorlopige Invrijheidstelling'²³. Deze voorzien dat ingeval van 'terbeschikkingstelling' geen voorlopige invrijheidstelling kan worden verleend doch integendeel de straf volledig dient uitgevoerd, hetzij in de gevangenis, hetzij onder elektronisch toezicht, doch ook in dit laatste geval behoudt de veroordeelde het statuut van gedetineerde.

Een uitzondering hierop vormt de categorie van de veroordeelden die geen recht op verblijf hebben, die wel in aanmerking komen voor een voorlopige invrijheidstelling.

Deze beslissing wordt genomen door de gevangenisdirecteur, doch hier worden geen voorwaarden aan verbonden (bv. verbod om Belgisch grondgebied) te betreden en zij worden ook niet geseind bij invrijheidstelling. Dienaangaande wordt nogmaals verwezen naar de richtlijnen voor de zittingsmagistraten opgenomen op p 9.

---

²³ Ministeriële omzendbrief Nr. 1771 van 17 januari 2005

→ Wanneer de veroordeelde niet gedetineerd is:

In dit geval ligt het initiatief bij het Openbaar Ministerie

Het Openbaar Ministerie dient :

- uiterlijk vier maanden voorafgaand aan zijn definitieve invrijheidstelling
- uiterlijk vier maanden voor het einde van de termijn van uitstel
- uiterlijk één maand nadat een veroordeelde die voorlopig in vrijheid werd gesteld met het oog op verwijdering van het grondgebied, op het grondgebied is teruggekeerd (volgens de wet alleen voor straffen meer dan 3 jaar – verwijzing naar art. 47 § 2)

een gemotiveerd advies op te stellen en dit over te zenden aan de strafuitvoeringsrechtbank, met afschrift aan de veroordeelde.

In concreto zal het dus gaan om de volgende drie categorieën:

- 1) Veroordeelden die door de SURB voorwaardelijk in vrijheid zijn gesteld (VI)
- 2) Veroordeelden tot een straf (geheel of gedeeltelijk) met (probatie)uitstel met TBS
- 3) Veroordeelden met straffen van meer dan 3 jaar gevangenisstraf die door de strafuitvoeringsrechtbank voorlopig in vrijheid werden gesteld met het oog op verwijdering van het grondgebied.

RICHTLIJNEN

1. REGISTRATIE

Nieuw is dat het Openbaar Ministerie bij een niet-gedetineerde het initiatief moet nemen om de procedure van terbeschikkingstelling op gang te trekken.

Het Openbaar Ministerie beschikt echter niet over een databank waarin deze gegevens zijn opgeslagen.

Teneinde dit probleem op een structurele wijze op te lossen, dienen de hierna vermelde richtlijnen inzake registratie toegepast.

Er werd geopteerd om het processchema in de mate van het mogelijke zo geautomatiseerd te laten verlopen en manuele opzoeken tot een minimum te beperken. Gezien echter naar gelang de categorie andere actoren het best geplaatst zijn om te zorgen voor de registratie/opvolging, de informaticasystemen verschillen (anders gevoed worden en andere mogelijkheden), is een verschillend processchema voorzien voor de 3 categorieën.

Categorie 1

Bij een voorwaardelijke invrijheidstelling is het Openbaar Ministerie bij de SURB reeds gevat met het dossier. Het Openbaar Ministerie bij de SURB staat bovendien ook in voor de opvolging en ontvangt o.m. de rapporten van het justitiehuis en is op

de hoogte van het strafeinde of kan de datum van de definitieve invrijheidstelling terugvinden in de SIDIS-databank.

Eens een veroordeelde niet meer gedetineerd is, kan de griffie van de gevangenis de opsluitingsfiche van de betrokken veroordeelde niet meer raadplegen en deze ook niet meer verder opvolgen.

Conform artikel 635 van het Gerechtelijk Wetboek blijven de strafuitvoeringsrechtbanken bevoegd voor elke beslissing tot op het moment van de definitieve invrijheidstelling.

HET PARKETSECRETARIAAT BIJ HET OPENBAAR MINISTERIE BIJ DE SURB is dan ook gehouden om op een adequate wijze te zorgen voor de registratie en rappelling.

Dit kan gebeuren via het agendasyteem in het informaticasyteem van de SURTAP. Het parketsecretariaat is gehouden op regelmatige wijze het agendasyteem te consulteren.

Categorie 2

Voor de straffen met (probatie)uitstel, dewelke voornamelijk betrekking zullen hebben op zedenfeiten, werd gekozen voor een uniforme registratie met rappelsysteem in enerzijds het REA-TPI – systeem voor de vonnissen terbeschikkingstelling uitgesproken in eerste aanleg en anderzijds in het PAGE-systeem voor de arresten.

De arrondissementen/ressorten die niet werken met REA-TPI en PAGE (bv. Eupen en parket-generaal Luik) dienen zelf te zorgen dat een adequaat registratie- en rappelsysteem wordt opgezet.

EERSTE AANLEG

1) DE GRIFFIE VAN DE RECHTBANK is gehouden de straf van ‘terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank’ mee in te geven in AR – ALGEMENE ROL, zoals zij dit al doet voor de andere straffen.

Dit moet gebeuren onder de **nieuwe code 841** ‘ TBS-SURTAP’

Opmerking: De terbeschikkingstellingen van de strafuitvoeringsrechtbanken uitgesproken vanaf de inwerkingtreding van de nieuwe wet (1.1.2012) doch geregistreerd onder de oude code 840 zullen worden geüpdate en omgezet naar de nieuwe code.

2) HET PARKETSECRETARIAAT VERANTWOORDELIJK VOOR DE STRAFUITVOERING is gehouden de correcte registratie van de uitgesproken terbeschikkingstellingen in de CAR – CONSULTATIE ALGEMENE ROL na te kijken en eventuele lacunes recht te zetten.

3) De SYSTEEMBEHEERDERS van het REA- TPI SYSTEEM zullen een query schrijven die vanaf 1 oktober 2014 actief zal zijn, waarbij maandelijks de bestanden

worden overlopen en de vonnissen waarin een straf met uitstel/probatieuitstel en een terbeschikking werd uitgesproken ZES MAANDEN voor het strafeinde worden ter kennis gebracht van het O.M. belast met de strafuitvoering.

Deze mededeling zal per mail gebeuren. In deze mail wordt de referte van de dossiers en de naam van de veroordeelden meegedeeld. Deze mail is gericht aan de verschillende leden van het Openbaar Ministerie bij de strafuitvoeringsrechtbanken, gezien bij de registratie nog niet gekend is welke strafuitvoeringsrechtbank bevoegd is. Conform artikel 635 van het Gerechtelijk Wetboek is bij een veroordeelde die niet gedetineerd is de strafuitvoeringsrechtbank van de woonplaats of verblijfplaats van de veroordeelde bevoegd.

Er zal een groep-emailadres worden aangemaakt. De verschillende O.M.'s bij de strafuitvoeringsrechtbanken worden dus verzocht een emailadres door te geven waarop de aanmeldingen mogen toekomen (mag ook iemand van de bureeldiensten zijn, die eerste nazicht verricht) en deze te actualiseren.

Deze gegevens mogen overgemaakt worden aan APG (Applicatie Project Groep) van REA-TPI.

HOF VAN BEROEP

1) HET PARKETSECRETARIAAT VERANTWOORDELIJK VOOR DE STRAFUITVOERING is gehouden de terbeschikkingstelling uitgesproken door het Hof van Beroep correct in te geven in PAGE. Dit gebeurt in de **kaft TBS- UE48**.

Tevens dient voor de arresten waarbij straf met uitstel werd uitgesproken en TBS de datum (6 maanden voor strafeinde) ingegeven in het agendasysteem.

Het parketsecretariaat is gehouden op regelmatige wijze, en minstens maandelijks, het agendasysteem te consulteren,

Opmerking: Manueel dient nagekeken of alle terbeschikkingstellingen van de strafuitvoeringsrechtbanken uitgesproken vanaf de inwerkingtreding van de nieuwe wet (1.1.2012) zijn opgenomen in het agendasysteem.

2) HET PARKETSECRETARIAAT VERANTWOORDELIJK VOOR DE STRAFUITVOERING stuurt per mail of per brief de referte van de dossiers en de naam van de veroordeelden door, wiens strafeinde binnen 6 maanden ten einde loopt en voor wie een terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank moet geactiveerd worden.

Ook hier wordt deze melding gedaan aan de verschillende O.M.'s bij de strafuitvoeringsrechtbanken (zie supra onder punt 3 eerste aanleg).

OPMERKING: Vanzelfsprekend dient, zoals voor alle vonnissen en arresten, opgevolgd te worden of respectievelijk hoger beroep/verzet of cassatie werd aangetekend en de registratie moet desgevallend worden aangepast.

Categorie 3

Wanneer de strafuitvoeringsrechtbank iemand voorlopig in vrijheid stelt met het oog op verwijdering van het grondgebied, gaat dit altijd gepaard met het opleggen van voorwaarden.

Deze personen worden door het OPENBAAR MINISTERIE BIJ DE SURB ook geseind.

Via deze seining is het gemakkelijk voor het seinende O.M. bij de SURB om de verdere opvolging te verzekeren en tijdig het verzoek bij de strafuitvoeringsrechtbank inzake de terbeschikkingstelling aanhangig te maken.

2. BIJ NIET-NALEVING VAN DE TERMIJNEN VAN ADVIES

- Deze termijnen zijn niet op straffe van nietigheid voorgeschreven in de wet. Evenmin wordt een sanctie voorzien indien de termijn niet werd nageleefd.

Het Hof van Cassatie bevestigde dit expliciet in haar arrest van 24 juli 2012 (arrest nr. P.12.1185.N):

“ Artikel 95/3, § 1, van dezelfde wet bepaalt dat, indien de veroordeelde gedetineerd is, de directeur uiterlijk 4 maanden voor het verstrijken van de effectieve hoofdstraf een advies uitbrengt. Deze termijn is niet op straffe van nietigheid voorgeschreven. De strafuitvoeringsrechtbank die oordeelt dat geen acht kan worden geslagen op het advies van de directeur en dat het advies niet ontvankelijk is omdat dit werd uitgebracht minder dan 4 maanden voor het verstrijken van de effectieve hoofdstraf, verantwoordt haar beslissing niet naar recht.”

Indien de termijn van 4 maanden voor het uitbrengen van het advies door de directeur voorbij is, dient de gevangenisdirecteur alsnog advies uit te brengen (buiten termijn) en dient het dossier hoogdringend vastgesteld te worden op de strafuitvoeringsrechtbank voor het einde van de detentie.

Verwijzend naar de cassatierechtspraak van 23 oktober 2012 (cfr. Supra punt 4.2. inzake § 2) dient dit advies wel verstrekt voor het verstrijken van de hoofdstraf, gezien eens dit tijdstip is bereikt de strafuitvoeringsrechtbank geen beslissing meer kan nemen.

- Bij overschrijding van de adviestermijn door OPENBAAR MINISTERIE, bepaalt de wet zelf dat in dat geval het OPENBAAR MINISTERIE schriftelijk zijn advies dient uit te brengen voor of tijdens de zitting.

4.3.2. Behandeling van het dossier door de strafuitvoeringsrechtbank

De behandeling van de zaak voor de strafuitvoeringsrechtbank vindt plaats op de eerste nuttige zitting na ontvangst van het advies van het OPENBAAR MINISTERIE, en uiterlijk twee maanden voor het verstrijken van de hoofdstraf.

Ook hier dient uitgegaan dat dit een termijn van orde is, die niet op straffe van nietigheid is voorgeschreven (Cfr. supra).

Net zoals voor de andere procedures voor de strafuitvoeringsrechtbank is deze zitting in principe niet-openbaar. De veroordeelde kan wel om de openbaarheid verzoeken, en enkel teneinde de openbare orde, de goede zeden of de nationale veiligheid te beschermen, kan dit verzoek bij een met redenen omklede beslissing worden geweigerd.

De strafuitvoeringsrechtbank beslist binnen de veertien dagen nadat de zaak in beraad is genomen.

De strafuitvoeringsrechtbank beslist hetzij tot vrijheidsbeneming, hetzij tot invrijheidstelling onder toezicht van de veroordeelde.

De strafuitvoeringsrechtbank beslist tot *vrijheidsbeneming* indien in hoofde van de veroordeelde een risico bestaat op het plegen van ernstige strafbare feiten, die de fysieke of psychische integriteit van derden aantasten, dat niet kan ondervangen worden door het opleggen van bijzondere voorwaarden in het kader van een invrijheidstelling onder toezicht.

Het vonnis tot vrijheidsbeneming is uitvoerbaar bij voorraad.

“ Tenslotte heeft het wetsontwerp tevens tot doel dat het vonnis tot terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank uitvoerbaar wordt op de dag dat de gevangenisstraf wordt ondergaan, teneinde te vermijden dat betrokkene in vrijheid dient te worden gesteld, bij gebrek aan een detentietitel ingeval de cassatietermijn nog lopende is na het strafeinde.”²⁴

Bij een beslissing tot *invrijheidstelling onder toezicht*, bepaalt de strafuitvoeringsrechtbank:

- de algemene voorwaarden overeenkomstig artikel 55 (geen strafbare feiten plegen – een vast adres hebben en bij wijziging onmiddellijke mededeling van nieuwe verblijfplaats – gevolg geven aan de oproepingen)
  - desgevallend de geïndividualiseerde bijzondere voorwaarden
  - indien zij nodig zijn om het risico van het plegen van ernstige strafbare feiten, die de fysieke of psychische integriteit van personen kunnen aantasten, te ondervangen
  - OF indien zij noodzakelijk blijken in het belang van de slachtoffers
- desgevallend bij daders van misdrijven van seksuele aard het volgen van een begeleiding of behandeling bij een gespecialiseerde instelling en de duur ervan.

Het vonnis wordt binnen de vierentwintig uur bij gerechtsbrief ter kennis gebracht aan de veroordeelde.

---

²⁴ Deze bepaling werd eveneens ingevoegd door de wet van 25 april 2014 houdende diverse bepalingen inzake justitie, *Parl. St. Kamer*, 2013-2014, nr. 53 3149, p.7

Het vonnis wordt ook schriftelijk ter kennis gebracht van OPENBAAR MINISTERIE en de gevangenisdirecteur (indien de veroordeelde gedetineerd is).

Het slachtoffer dient zo snel mogelijk en minstens binnen de 24 uur via het snelst mogelijke schriftelijk communicatiemiddel op de hoogte te worden gebracht van de beslissing en in voorkomend geval van de voorwaarden die in zijn belang zijn opgelegd.

Een vonnis tot toekenning van invrijheidstelling onder toezicht, wordt eveneens meegedeeld aan:

- de korpschef van de lokale politie van de gemeente waar de veroordeelde zich zal vestigen
- de nationale gegevensbank
- in voorkomend geval aan de directeur van het justitiehuis waarin de veroordeelde zijn verblijfplaats heeft.

4.3.3. Wijziging van de beslissing

Wanneer zich, nadat de beslissing tot toekenning van de invrijheidstelling onder toezicht is genomen, maar voor de uitvoering ervan, een situatie voordoet die onverenigbaar is met de voorwaarden die in die beslissing zijn bepaald, kan de strafuitvoeringsrechtbank OP VORDERING VAN HET OPENBAAR MINISTERIE een nieuwe beslissing nemen, met inbegrip van de intrekking van de invrijheidstelling onder toezicht.

Deze bepaling van artikel 95/9 is volledig gelijklopend met de achterliggende filosofie van artikel 61 van de wet. De procedure verloopt dan ook overeenkomstig dit artikel.

4. 4. Het verloop van de vrijheidsbeneming

Afdeling 3, omvattende de artikelen 95/10 tot en met 95/20 regelt het verloop van de vrijheidsbeneming wanneer de strafuitvoeringsrechtbank heeft geoordeeld dat geen invrijheidstelling onder toezicht kan plaatsvinden.

Bepaalde strafuitvoeringsmodaliteiten van de wet externe rechtspositie zijn ook toepasselijk op veroordeelden die ter beschikking van de strafuitvoeringsrechtbank worden gesteld:

- uitgangsvergunning
- penitentiair verlof
- beperkte detentie
- elektronisch toezicht

De bedoeling is om een progressieve terugkeer mogelijk te maken in de maatschappij onder controle van het Openbaar Ministerie.

Bij de aanvang van de vrijheidsbeneming licht de directeur de veroordeelde schriftelijk in over de mogelijkheden tot toekenning van deze strafuitvoeringsmodaliteiten (art. 95/10):

4.4.1. Uitgaansvergunning en penitentiair verlof (art. 95/11 tot 95/17)

De strafuitvoeringsrechtbank kan tijdens de periode van vrijheidsbeneming een uitgaansvergunning of een penitentiair verlof toekennen.

- Begrip

Voor de begrippen wordt respectievelijk verwezen naar artikel 4 § 1 en 2 en artikel 6.

De *uitgaansvergunning* laat de veroordeelde toe om de gevangenis te verlaten voor een bepaalde duur die niet langer mag zijn dan 16 uur en kan worden toegekend om

- 1° sociale, morele, juridische, familiale, opleidings- of professionele belangen te behartigen die zijn aanwezigheid buiten de gevangenis vereisen;
- 2° een medisch onderzoek of medische behandeling buiten de gevangenis te ondergaan.

Het nieuwe artikel art. 95/11 § 1, voorziet ook de mogelijkheid van een periodieke uitgaansvergunning om de sociale reïntegratie van de terbeschikkinggestelde voor te bereiden.

Het *penitentiair verlof* laat de veroordeelde toe de gevangenis driemaal 36 uur per trimester te verlaten en heeft tot doel:

- 1° de familiale, affectieve en sociale contacten van de veroordeelde in stand te houden en te bevorderen;
- 2° de sociale re-integratie van de veroordeelde voor te bereiden

- Voorwaarden

De terbeschikkinggestelde die zich in detentie bevindt kan op elk moment vanaf zijn vrijheidsbeneming deze strafuitvoeringsmodaliteiten aanvragen. Er zijn geen tijdsvoorwaarden.

De uitgaansvergunning of het penitentiair verlof kan worden toegekend indien er in hoofde van de veroordeelde geen tegenaanwijzingen bestaan waarin niet kan tegemoet gekomen door het opleggen van bijzondere voorwaarden.

Drie tegenaanwijzingen worden geformuleerd:

- het gevaar dat de veroordeelde zich aan de uitvoering van zijn straf zou onttrekken;
- het risico van het plegen van ernstige strafbare feiten
- het risico dat het slachtoffers zou verontrusten.

- Procedure

De veroordeelde dient een schriftelijk verzoek tot uitgangsvergunning of penitentiair verlof in op de griffie van de gevangenis, die het verzoek binnen de 24 uur aan de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank verzendt en een afschrift bezorgt aan de directeur.

De directeur stelt een gemotiveerd advies op:

* Bij een verzoek tot penitentiair verlof: binnen de twee maanden na ontvangst van het verzoek.

* Bij een verzoek tot uitgangsvergunning: onverwijld.

Het advies wordt overgemaakt aan de strafuitvoeringsrechtbank met afschrift aan de veroordeelde en het Openbaar Ministerie.

Het Openbaar Minister brengt binnen de zeven dagen na ontvangst van het advies van de directeur een gemotiveerd advies uit, en zendt dit over aan de strafuitvoeringsrechtbank met afschrift aan de veroordeelde en de directeur.

De strafuitvoeringsrechtbank KAN een zitting organiseren:

- indien hij dit nuttig acht om te kunnen oordelen over het verzoek tot toekenning van een uitgangsvergunning of penitentiair verlof;
- op verzoek van de ter beschikking gestelde veroordeelde.

Deze zitting moet plaatsvinden ten laatste één maand na ontvangst van het advies van de directeur.

De strafuitvoeringsrechtbank doet uitspraak:

- binnen de veertien dagen na ontvangst van het advies van de directeur
- binnen de vijftien dagen nadat de zaak in beraad werd genomen, indien een zitting werd georganiseerd.

- Beslissing

De beslissing tot uitgaansvergunning of penitentiair verlof omvat de algemene voorwaarde dat de terbeschikkinggestelde geen nieuwe strafbare feiten mag plegen. In voorkomend geval vermeldt de beslissing tevens de bijzondere voorwaarden van aard om tegemoet te komen aan de tegenaanwijzingen

De beslissing tot toekenning van een uitgangsvergunning bepaalt de duur ervan, die niet meer dan zestien uur mag bedragen.

De beslissing tot toekenning van het penitentiair verlof wordt van rechtswege geacht elk kwartaal te worden hernieuwd, behoudens andersluidende beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank. De directeur beslist, na overleg met de terbeschikkinggestelde, over de verdeling van het toegestane verlof voor elk trimester.

De ministeriële omzendbrief bepaalt:

“ Teneinde de politiediensten toe te laten een effectieve controle uit te voeren tijdens het penitentiair verlof, dient de procureur des Konings van het arrondissement waar het penitentiair verlof zal plaatsvinden drie dagen voorafgaand aan **elk** verlof te worden ingelicht.”

- Herroeping, schorsing en herziening van de beslissing tot toekenning van het penitentiair verlof of de uitgangsvergunning met periodiciteit

Artikel 95/16 § 1 bepaalt dat het Openbaar Ministerie , met het oog op de herroeping, schorsing of herziening van de beslissing tot toekenning van de uitgangsvergunning met periodiciteit of het penitentiair verlof, de zaak kan aanhangig maken bij de strafuitvoeringsrechtbank:

- in geval van niet-naleving van de voorwaarden van de beslissing tot toekenning of
- indien de veroordeelde de fysieke of psychische integriteit van derden ernstig in gevaar brengt.

In geval van schorsing is de gewone procedure van art. 66 van toepassing.²⁵

In deze gevallen kan het OPENBAAR MINISTERIE, met het oog op het schorsen van de toegekende strafuitvoeringsmodaliteit, de zaak aanhangig maken bij de strafuitvoeringsrechtbank.

In geval van schorsing wordt de veroordeelde onmiddellijk opnieuw opgesloten.

Binnen een termijn van hoogstens één maand, te rekenen vanaf het vonnis tot schorsing, moet de strafuitvoeringsrechtbank een beslissing nemen (van herroeping, opheffing van de schorsing met of zonder herziening van de voorwaarden).

Indien binnen deze termijn geen beslissing is genomen, wordt de veroordeelde opnieuw in vrijheid gesteld.

Ingeval van herziening kan de strafuitvoeringsrechtbank de opgelegde voorwaarden verscherpen of bijkomende voorwaarden opleggen.

De beslissing wordt evenwel herroepen indien de veroordeelde niet instemt met de nieuwe voorwaarden.

Ook hier is de gewone procedure van artikel 68 grotendeels van toepassing.

---

²⁵ In het artikel 66 § 1 wordt verwezen naar artikel 64, waar zes gronden voor herroeping/schorsing worden opgesomd. Gezien artikel 95/16 § 1 slechts verwijst naar twee gronden, ook voor de schorsing, heeft deze verwijzing naar artikel 64 geen zin.

- Voorlopige aanhouding

In artikel 95/17 wordt een afzonderlijk bepaling opgenomen inzake de voorlopige aanhouding dat bepaalt: “ In de artikel 95/16 bedoelde gevallen waarin herroeping van het penitentiair verlof of van de uitgangsvergunning mogelijk is, kan de procureur des Konings van de rechtbank van het rechtsgebied waar de ter beschikking gestelde veroordeelde zich bevindt, zijn voorlopige aanhouding bevelen”

Opmerking:

Artikel 70 opgenomen onder titel IX – voorlopige aanhouding van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie werd gewijzigd door de wet van 27 december 2012²⁶.

Er werd voorzien dat naast de procureur des Konings van de rechtbank van het rechtsgebied waar de veroordeelde zich bevindt, ook het openbaar ministerie van de strafuitvoeringsrechtbank zelf kan overgaan tot een voorlopige aanhouding wanneer zij dit noodzakelijk acht.²⁷

Gezien echter in artikel 95/17 niet verwezen wordt naar artikel 70 en enkel verwijst naar de procureur des Konings van de rechtbank van het rechtsgebied waar de terbeschikking gestelde veroordeelde zich bevindt, kan in het kader van een uitgangsvergunning of penitentiair verlof het openbaar minister bij de strafuitvoeringsrechtbank geen voorlopige aanhouding bevelen.

Dit betreft waarschijnlijk een vergetelheid van de wetgever en zal opgenomen worden in het verslag van het College van procureurs-generaal aan het Parlementair comité belast met de wetsevaluatie.

Bij het bevelen van de voorlopige aanhouding dient rekening gehouden met de instructies opgenomen in de circulaire 6/2007 betreffende de strafuitvoeringsrechtbanken en meer bepaald met de principes van proportionaliteit en subsidiariteit.

De bevoegde strafuitvoeringsrechtbank dient hiervan onmiddellijk in kennis te worden gesteld.

Binnen de zeven werkdagen na de opsluiting van de betrokkene dient de strafuitvoeringsrechtbank een beslissing te nemen over de al dan niet schorsing van het penitentiair verlof of de uitgangsvergunning. Deze termijn neemt een aanvang de dag na de voorlopige aanhouding.

Dit vonnis wordt binnen de 24 uur schriftelijk meegedeeld aan de veroordeelde, het OPENBAAR MINISTERIE en de directeur.

De beslissing tot schorsing is geldig voor de duur van één maand.

---

²⁶ Artikel 2 van de Wet van 27 december 2012 tot wijziging van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidstraf en de aan de slachtoffers toegekende rechten in het kader van de strafuitvoeringsmodaliteiten, B.S. 31/01/2013.

²⁷ DOC 53 2429/001 p. 7

4.4.2 Beperkte detentie en elektronisch toezicht (art. 95/18 tot 95/20)

- Begrip

De strafuitvoeringsrechtbank kan tijdens deze periode van vrijheidsbeneming een beperkte detentie of een elektronisch toezicht toekennen aan de ter beschikkinggestelde.

Voor deze begrippen wordt respectievelijk verwezen naar artikel 21 en artikel 22.

De beperkte detentie is een wijze van uitvoering van de terbeschikkingstelling die de veroordeelde toelaat om op regelmatige wijze, de gevangenis te verlaten voor een bepaalde duur van maximum 12 uur per dag.

Zij kan aan veroordeelde worden toegekend om professionele, opleidings- of familiale belangen te behartigen die zijn aanwezigheid buiten de gevangenis vereisen.

Het elektronisch toezicht is een wijze van uitvoering van de terbeschikkingstelling waardoor de veroordeelde het geheel of een gedeelte van zijn terbeschikkingstelling buiten de gevangenis ondergaat, volgens een bepaald uitvoeringsplan, waarvan de naleving onder meer door elektronische middelen worden gecontroleerd.

- Voorwaarden

Hiervoor wordt verwezen naar artikel 47§ 1 en artikel 48, die van toepassing zijn.

De beperkte detentie of het elektronisch toezicht kan worden toegekend op voorwaarde dat er geen tegenaanwijzingen bestaan.

Deze tegenaanwijzingen hebben betrekking op:

- de afwezigheden van vooruitzichten op sociale reclassering van de terbeschikkinggestelde
- het risico van het plegen van nieuwe ernstige strafbare feiten
- het risico dat de terbeschikkinggestelde de slachtoffers zou lastig vallen
- de houding van de terbeschikkinggestelde ten aanzien van slachtoffers van de misdrijven die tot zijn veroordeling hebben geleid.

Het dossier van de veroordeelde dient een sociaal reclasseringsplan te bevatten waaruit de perspectieven op reclassering van de veroordeelde blijken.

- Toekenningsprocedure

Ook hier wordt verwezen naar de artikelen 37, 49, 51, 52 en 53, eerste tot vierde lid, die van toepassing zijn. De strafuitvoeringsrechtbank beslist overeenkomstig artikel 54 § 1, dat recent door de wet van 17 maart 2013 gewijzigd werd. Hiervoor wordt ook verwezen naar het uitgebreide processchema.

- Nieuw verzoek

Indien de strafuitvoeringsrechtbank de beperkte detentie of elektronisch toezicht niet toekent, bepaalt zij in haar vonnis de datum waarop de terbeschikkinggestelde een nieuw verzoek kan indienen. Deze beslissing mag niet langer zijn dan zes maanden te rekenen vanaf het vonnis.

- Wijziging van de beslissing

Wanneer zich nadat de beslissing tot toekenning van de beperkte detentie of van het elektronisch toezicht is genomen, maar voor de uitvoering ervan, een situatie voordoet die onverenigbaar is met de voorwaarden die in deze beslissing zijn bepaald, kan de strafuitvoeringsrechtbank op vordering het Openbaar Ministerie een nieuwe beslissing nemen, met inbegrip van de intrekking.

- Herroeping, schorsing en herziening is van toepassing

De gewone procedure van titel VIII is van toepassing.

- Voorlopige aanhouding

Voor de modaliteiten beperkte detentie en elektronisch toezicht werd aanvankelijk niet de mogelijkheid voorzien om een voorlopige aanhouding te bevelen.

Dit betrof een vergetelheid van de wetgever en werd intussen rechtgezet door de wet van 27 december 2012, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 31 december 2013²⁸. Vanaf 10 februari 2013 (datum van inwerkingtreding van deze wet) is dus de voorlopige aanhouding ook mogelijk ten aanzien van personen die ter beschikking gesteld zijn van de strafuitvoeringsrechtbank en die de strafuitvoeringsmodaliteit van beperkte detentie of elektronisch toezicht ondergaan.²⁹

Artikel 95/20 verwijst naar titel IX dat het artikel 70 omvat dat bij hoger vermeldde wet werd aangepast³⁰ (cfr. supra) waardoor de voorlopige aanhouding bevolen kan worden zowel door het openbaar ministerie bij de strafuitvoeringsrechtbank als door de procureur des Konings van de rechtbank van het rechtsgebied waar de veroordeelde zich bevindt.

Ook hier moet rekening gehouden worden met de instructies opgenomen in de circulaire 6/2007 betreffende de strafuitvoeringsrechtbanken en meer bepaald met de principes van proportionaliteit en subsidiariteit.

---

²⁸ Artikel 3 van de Wet van 27 december 2012 tot wijziging van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidstraf en de aan de slachtoffers toegekende rechten in het kader van de strafuitvoeringsmodaliteiten, B.S. 31/01/2013.

²⁹ DOC 53 2429/001 p. 8

³⁰ Artikel 2 van de Wet van 27 december 2012 tot wijziging van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidstraf en de aan de slachtoffers toegekende rechten in het kader van de strafuitvoeringsmodaliteiten, B.S. 31/01/2013.

4.5. Ambtshalve jaarlijkse controle door de strafuitvoeringsrechtbank

Afdeling 4, omvattend de artikelen 95/21 tot 25, voorziet de bepalingen in verband met de jaarlijkse amtsshalve controle door de strafuitvoeringsrechtbanken.

Na 1 jaar vrijheidsberoving, die uitsluitend gesteund is op de beslissing ingevolge de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank, onderzoekt de strafuitvoeringsrechtbank ambtshalve de mogelijkheid van het toekennen van invrijheidstelling onder toezicht (art. 95/21).

- Procedure

De procedure is gelijklopend met de uitvoeringsprocedure van de terbeschikkingstelling (Cfr. supra punt 3): advies van de directeur 4 maanden voorafgaand aan de termijn van één jaar vrijheidsbeneming, advies OPENBAAR MINISTERIE binnen de maand na ontvangst van advies van de directeur, behandeling op de eerste nuttige zitting en uiterlijk 2 maanden voor het verstrijken van de termijn van 1 jaar vrijheidsbeneming,...

- Uitvoerbaarheid van de beslissing

Art. 95/24 bepaalt dat het vonnis tot toekenning van de invrijheidstelling uitvoerbaar is vanaf de dag dat het vonnis in kracht van gewijsde is gegaan doch ten vroegste op het einde van de termijn bepaald in artikel 95/21, dit is na 1 jaar vrijheidsbeneming.

De Raad van State stelde de vraag waarom de invrijheidstelling onder toezicht niet kan plaatsgrijpen voor het einde van de termijn van art. 95/21 wanneer de strafuitvoeringsrechtbank voor het verstrijken van die termijn al een in kracht van gewijsde uitspraak zou hebben gedaan tot inwilliging van een invrijheidstelling onder toezicht.³¹

In de memorie wordt desbetreffend gesteld:

“ In antwoord op de vraag van de Raad van State over § 1, eerste lid, kan worden benadrukt dat indien de Strafuitvoeringsrechtbank beslist heeft de veroordeelde van zijn vrijheid te beroven, dit betekent dat zij van oordeel is dat in hoofde van hem een gevaar bestaat dat hij zware misdrijven pleegt die de integriteit van derden aantasten. De termijn van een jaar tussen de beslissing tot vrijheidsberoving en de toekenning van een eventuele invrijheidstelling onder voorwaarden lijkt dan ook redelijk om de factoren voor te bereiden waarop een sociale reïntegratie moet worden opgebouwd, teneinde het risico op recidive zoveel mogelijk te beperken.”

De strafuitvoeringsrechtbank kan evenwel in haar vonnis bepalen dat de beslissing op een latere datum uitvoerbaar wordt. Gedacht wordt aan de situatie waarbij als voorwaarde de opname in een bepaalde instelling wordt voorzien en de veroordeelde slechts op een welbepaalde datum kan worden opgenomen, die later valt dan de termijn voorzien in het eerste lid.

---

³¹ 3-2054/1 – 2006-2007, p. 18.

- Wijziging van de beslissing

Ook hier wordt voorzien in een gelijklopende procedure wanneer tussen de beslissing en de uitvoering gewijzigde omstandigheden optreden (art. 95/24, §2).

- Nieuw verzoek

Indien de strafuitvoeringsrechtbank de invrijheidstelling onder toezicht niet toekent, bepaalt zij in haar beslissing de datum waarop de directeur een nieuw advies moet geven. Deze termijn mag niet langer dan één jaar zijn, teneinde een jaarlijkse controle, zoals voorzien in artikel 95/21, op de vrijheidsbeneming door de strafuitvoeringsrechtbank mogelijk te maken.

4.6. Het verloop van de invrijheidstelling onder toezicht

Afdeling 5, bevattend de artikelen 95/26 tot en met 95/28, betreft het verloop van de invrijheidstelling onder toezicht.

Het stelsel van 'invrijheidstelling onder toezicht' is in aanzienlijke mate vergelijkbaar met dit van de voorwaardelijke invrijheidstelling.

- Opvolging en controle

De opvolging en de controle van de ter beschikkinggestelde veroordeelde tijdens de invrijheidstelling onder toezicht gebeurt overeenkomstig de artikelen 62 en 63. Het Openbaar Ministerie is belast met de controle op de veroordeelde.

Desbetreffend wordt verwezen naar de gezamenlijke omzendbrief nr. COL 11/2013 van de Minister van Justitie en de Minister van Binnenlandse Zaken en het College van Procureurs-generaal bij de Hoven van Beroep betreffende de uitvoering van straffen en maatregelen en meer bepaald de informatie-uitwisseling met betrekking tot de opvolging van personen in vrijheid mits naleving van voorwaarden.

- Herroeping en schorsing (herziening is niet voorzien)

Het Openbaar Ministerie kan, met het oog op de herroeping of de schorsing van de invrijheidstelling onder toezicht, de zaak bij de strafuitvoeringsrechtbank aanhangig maken wanneer:

1° bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing wordt vastgesteld dat de terbeschikkinggestelde tijdens de termijn van terbeschikkingstelling een wanbedrijf of misdaad heeft gepleegd. De herroeping wordt geacht te zijn ingegaan op de dag waarop die misdaad of wanbedrijf is gepleegd;

Door de wet van 25 april 2014 werd het toepassingsgebied uitgebreid zodat de gepleegde feiten die worden vastgesteld in een veroordeling uitgesproken in een andere lidstaat van de Europese Unie ook in aanmerking kunnen worden genomen.³² Deze uitbreiding is echter niet van toepassing op voorwaardelijke invrijheidstellingen

---

³² Wet van 25 april 2014 houdende diverse bepalingen betreffende justitie, B.S. 14 mei 2014, titel 8 hoofdstuk 4, artikel 71.

of invrijheidstellingen onder toezicht toegekend voor de inwerkingtreding van dit hoofdstuk van deze wet.³³

2° de terbeschikkinggestelde een ernstig gevaar vormt voor de fysieke of psychische integriteit van derden;

3° de opgelegde bijzondere voorwaarden niet worden nageleefd;

4° de terbeschikkinggestelde geen gevolg geeft aan de oproepingen van de strafuitvoeringsrechtbank, van het Openbaar Ministerie of, in voorkomend geval van de justitieassistent;

5° de terbeschikkinggestelde zijn adreswijziging niet doorgeeft aan het Openbaar Ministerie en, in voorkomend geval, de justitieassistent die met de begeleiding is gelast.

In geval van herroeping wordt de veroordeelde onmiddellijk opnieuw opgesloten.

- De voorlopige aanhouding

Artikel 95/27 § 3 bepaalt: “ artikel 70 is overeenkomstig van toepassing”.

In de gevallen waarin herroeping van invrijheidstelling onder toezicht mogelijk is, kan dus zowel de procureur des Konings van de rechtbank in het rechtsgebied waar de terbeschikkinggestelde zich bevindt als het openbaar ministerie bij de strafuitvoeringsrechtbank, zijn voorlopige aanhouding bevelen, onder verplichting de gevoegde strafuitvoeringsrechtbank daarna onmiddellijk in kennis te stellen.

Hierbij zal rekening gehouden worden met de instructies opgenomen in de circulaire 6/2007 betreffende de strafuitvoeringsrechtbanken en meer bepaald met de principes van proportionaliteit en subsidiariteit.

4.7. Ontheffing van de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank

Afdeling 6, omvattend de artikelen 95/29 tot en met 95/30, voorziet in een procedure van ontheffing van de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank.

- Voorwaarden

Enkel de onder toezicht in vrijheid gestelde veroordeelden kunnen de strafuitvoeringsrechtbank verzoeken om een einde te stellen aan de periode van de terbeschikkingstelling.

Dit verzoek mag slechts worden ingediend twee jaar nadat de invrijheidstelling onder toezicht is toegekend en vervolgens om de twee jaar.

De strafuitvoeringsrechtbank zal de definitieve vrijheid alleen toestaan indien redelijkerwijze niet meer te vrezen valt dat de betrokkene nieuwe misdrijven zal plegen.

---

³³ Wet van 25 april 2014 houdende diverse bepalingen betreffende justitie, B.S. 14 mei 2014, titel 8 hoofdstuk 5, artikel 72.

Deze bepaling wordt in de Memorie als volgt gemotiveerd:

“ Gezien de termijn waarover de terbeschikkingstelling zich immers kan uitstrekken, kan zich de situatie voordoen dat de situatie van de veroordeelde in dergelijk mate gunstig is geëvolueerd dat de strafuitvoeringsrechtbank zou kunnen oordelen dat het niet meer nuttig is om bijzondere voorwaarden, en zelfs geen algemene voorwaarden meer op te leggen, maar dat er eigenlijk een einde kan worden gesteld aan de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank.”³⁴

- Procedure

De procedure kan enkel worden opgestart op verzoek van de terbeschikkinggestelde die onder toezicht in vrijheid is gesteld.

Binnen een maand na de indiening van het verzoek wint het Openbaar Ministerie alle nuttige inlichtingen in, stelt een met redenen omkleed advies op en zendt dit alles over aan de strafuitvoeringsrechtbank.

RICHTLIJN INZAKE INWINNEN VAN NUTTIGE INLICHTINGEN:

Aan de justitieassistent dient een verslag gevraagd te worden over het verloop van de begeleiding.

Het OPENBAAR MINISTERIE dient de databank van de parketten eerste aanleg te consulteren met het oog op nazicht van hangende zaken of tussengekomen veroordelingen.

Een actueel uittreksel van het strafregister dient opgevraagd te worden.

Aan de politie dient opdracht gegeven om de databank ANG te consulteren teneinde geïnformeerd te worden over de meest recente tussenkomsten door de politie.

De behandeling van de zaak vindt plaats op de eerste nuttige zitting van de strafuitvoeringsrechtbank na de ontvangst van het advies van het Openbaar Ministerie, en uiterlijk twee maanden na de indiening van het schriftelijk verzoek.

De strafuitvoeringsrechtbank hoort de veroordeelde en zijn raadsman en het Openbaar Ministerie.

Het slachtoffer wordt niet gehoord. Dit is een duidelijke keuze van de wetgever, die oordeelde dat het slachtoffer geen rol heeft in dit debat, dat gaat om de vraag of de veroordeelde voldoet aan de gestelde voorwaarde om een definitieve ontheffing van de terbeschikkingstelling te krijgen (dat redelijkerwijze niet meer kan worden gevreesd dat hij nieuwe strafbare feiten pleegt). In deze fase wordt dus niet meer gediscussieerd over de eventuele voorwaarden die moeten worden opgelegd aan de dader in het belang van het slachtoffer.³⁵

---

³⁴ Parl. St. Senaat, 2006-2007, 3-2054/1, p. 19.

³⁵ 3-2054/1 – 2006-2007, p. 20.

Het slachtoffer wordt wel op de hoogte gebracht van de beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank inzake de toekenning of de afwijzing van het verzoek tot definitieve invrijheidstelling.

Het vonnis wordt ook binnen vierentwintig uur bij gerechtsbrief ter kennis gebracht van de veroordeelde en schriftelijk ter kennis gebracht van het Openbaar Ministerie.

4.8. De definitieve vrijlating

Behoudens een ontheffing van de terbeschikkingstelling (cfr. supra punt 7) wordt de terbeschikkinggestelde veroordeelde definitief in vrijheid gesteld na het verstrijken van de periode van terbeschikkingstelling die de strafrechter overeenkomstig artikel 34bis tot en met 34quater van het Strafrechtbank heeft opgelegd.

4.9. Cassatieberoep

De bepalingen inzake de mogelijkheid tot het instellen van cassatieberoep, en het feit of deze al dan niet schorsende werking hebben, worden uitgebreid tot de beslissingen inzake de nieuwe titel Ibis' De terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank'.

Het Openbaar Ministerie en de ter beschikkinggestelde veroordeelde, kunnen cassatieberoep instellen tegen de volgende beslissingen:

1) de vrijheidsbeneming	geen schorsende kracht
2) uitgangsvergunning ENKEL MET PERIODICITEIT	
- toekenning	schorsende kracht
- afwijzing	geen schorsende kracht
- herroeping	geen schorsende kracht
- herziening bijzondere voorwaarden	geen schorsende kracht
3) penitentiair verlof	
- toekenning	schorsende kracht
- afwijzing	geen schorsende kracht
- herroeping	geen schorsende kracht
- herziening bijzondere voorwaarden	geen schorsende kracht
4) beperkte detentie	
- toekenning	schorsende kracht
- afwijzing	geen schorsende kracht
- herroeping	geen schorsende kracht
- herziening bijzondere voorwaarden	geen schorsende kracht
5) elektronisch toezicht	
- toekenning	schorsende kracht
- afwijzing	geen schorsende kracht
- herroeping	geen schorsende kracht
- herziening bijzondere voorwaarden	geen schorsende kracht
6) invrijheidstelling onder toezicht	
- toekenning	schorsende kracht
- afwijzing	geen schorsende kracht
- herroeping	geen schorsende kracht
- herziening bijzondere voorwaarden	geen schorsende kracht

7) ontheffing van de terbeschikkingstelling

- toekenning
- afwijzing

schorsende kracht
geen schorsende kracht

Het *OPENBAAR MINISTERIE* dient cassatieberoep in te stellen binnen de termijn van 24 uur, te rekenen vanaf de uitspraak van het vonnis. Indien deze termijn eindigt op een zaterdag, zondag of feestdag, wordt hij verlengd tot de eerstvolgende dag (art. 644 Sv.). Praktisch betekent dit dat cassatieberoep mogelijk is de dag zelf van de uitspraak alsook de eerste werkdag erna.

De *veroordeelde* beschikt over een termijn van 15 dagen om cassatieberoep aan te tekenen, te rekenen van de uitspraak van het vonnis. Ook hier geldt artikel 644 Sv. Ingevolge artikel 97 en het arrest van 15 juni 2010 van het Hof van Cassatie³⁶ kan er enkel nog door de advocaat van de gedetineerde rechtsgeldig cassatieberoep worden aangetekend en dit uitsluitend op de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank. De gedetineerde kan binnen de gevangenis geen cassatieberoep aantekenen tegen de beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank.

De *schorsende werking* van het cassatieberoep houdt in dat de bestreden beslissing niet uitvoerbaar is.

In geval van een cassatieberoep tegen een beslissing van vrijheidsbeneming blijft de veroordeelde dan ook opgesloten.

Omgekeerd bij een cassatieberoep tegen een invrijheidstelling onder toezicht wordt de toegekende invrijheidstelling slechts uitgevoerd na het verstrijken van de cassatietermijn en ingeval van cassatieberoep na uitspraak van het Hof van Cassatie binnen de dertig dagen.

De termijn waarbinnen het cassatieberoep kan worden ingesteld, dient niet te worden afgewacht indien de veroordeelde of zijn advocaat een document inzake afstand van de mogelijkheid cassatieberoep in te stellen, heeft ondertekend.³⁷

³⁶ Hof van Cassatie, 15 juni 2010, P.10.0878.N.

³⁷ Voor meer uitleg: zie Ministeriële omzendbrief nr. 1807 van 6 maart 2009 p. 2 en bijlagen

4.10. Overgangsbepaling

De maatregel van terbeschikkingstelling van de regering werd vanaf 1 januari 2012 automatisch omgezet in de bijkomende straf van terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank.

Vanaf deze datum is de minister van justitie niet langer de bevoegde beslissingsinstantie betreffende de terbeschikkingstelling. De strafuitvoeringsrechtbanken worden exclusief bevoegd hiervoor.³⁸

De wet bevat een overgangsbepaling inzake de lopende dossiers van personen die ter beschikking van de regering zijn gesteld op het moment van de inwerkingtreding van de nieuwe wet, namelijk 1 januari 2012.

Alle lopende dossiers waarin de minister van Justitie een beslissing heeft genomen, hetzij tot internering, hetzij tot een invrijheidstelling op proef, worden ambtshalve en zonder kosten ingeschreven op de algemene rol van de strafuitvoeringsrechtbank. De minister van Justitie maakt deze dossiers tevens over aan de bevoegde strafuitvoeringsrechtbank.

Ingeval van een invrijheidstelling onder toezicht is de strafuitvoeringsrechtbank van de woonplaats, of bij gebreke daarvan, van de verblijfplaats van de ter beschikking van de regering gestelde veroordeelde bevoegd.

De wet heeft echter niet in overgangsbepalingen voorzien met betrekking tot de lopende dossiers waarin de minister nog geen beslissing heeft genomen. Teneinde de overgang van de wet bescherming maatschappij naar de wet betreffende de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank vlot te laten verlopen, worden in de ministeriële omzendbrief een aantal richtlijnen bepaald.³⁹

---

³⁸ Ministeriële omzendbrief nr. 1813 van 18 november 2011 betreffende de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank, p. 39.

³⁹ Ministeriële omzendbrief nr. 1813 van 18 november 2011 betreffende de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank, p. 40.

5. ANDERE WIJZIGINGEN

5.1. Strafregister

De vermeldingen in het Strafregister worden aangepast aan de nieuwe bepalingen van deze wet (artikel 590, 5° Wetboek van Strafvordering).

5.2. Herstel in eer en rechten in strafzaken

De proeftijd (artikel 625, 3bis Wetboek van Strafvordering) en de minimumduur van de proeftijd (artikel 626, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering) in het kader van de procedure herstel in eer en rechten worden aangepast aan de nieuwe bepalingen van de wet.

In artikel 626, leden 1 en 2 Wetboek van Strafvordering inzake de minimumduur van de proeftijd voor herstel in rechten wordt de verwijzing naar artikel 57bis Strafwetboek toegevoegd⁴⁰ zodat er een verlenging is van de minimumduur in geval van veroordeling wegens wettelijke herhaling gestoeld op een veroordeling uitgesproken in een andere lidstaat van de Europese Unie.

5.3. Wet op politieambt

Artikel 20, eerste en tweede lid van de wet van 5 augustus 2002 op het politieambt wordt gewijzigd, teneinde duidelijk te stellen dat de politie ook toezicht houdt op de veroordeelden die een uitvoeringsmodaliteit van de terbeschikkingstelling genieten, alsmede op de veroordeelden die in het kader van deze wet onder toezicht in vrijheid zijn gesteld, evenals een toezicht op de naleving van de aan de politiediensten meegedeelde voorwaarden voor deze veroordeelden.

5.4. Opheffingsbepaling

Deze wet heft de vroegere bepalingen met betrekking tot de terbeschikkingstelling van de regering geregeld door de wet van 1 juli 1964 tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen, gewoontemisdadigers en plegers van bepaalde seksuele strafbare feiten op⁴¹.

---

⁴⁰ Wet van 25 april 2014 houdende diverse bepalingen betreffende justitie, B.S. 14 mei 2014, titel 8 hoofdstuk 2

⁴¹ Zie art. 11 van hogervermelde wet van 26 april 2007 waarbij Hoofdstuk VII van de wet van 9 april 1930, zoals vervangen door de wet van 1 juli 1964 werd opgeheven.

DEEL II – SCHEMATISCH PROCESSHEMA IN DETAIL

Als bijlage wordt ten behoeve van de magistraten specifiek belast met de strafuitvoering een schematisch overzicht gevoegd van de verschillende procedurestappen voor de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank.

SLOTBESCHOUWING

Het wordt op prijs gesteld om alle problemen waarmee uw ambt in het kader van de toepassing van de wet van 26 april 2007 te maken zou krijgen te melden aan de Procureur-generaal van uw ressort alsook aan de Procureur-generaal bij het Hof van Beroep te Antwerpen.

Te uwer informatie, kan tevens gewezen worden op:

De volgende ressortelijke omzendbrieven betreffende hetzelfde onderwerp:

- Omzendbrief van 2 februari 2012 betreffende de inwerkingtreding van de wet van 26 april 2007 betreffende de Wet van 26 april 2007 betreffende de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank van het parket-generaal bij het Hof van Beroep te Gent.
- Omzendbrief Luik N° C.O3/12 – D.158/4 du 24/01/2012
- Omzendbrief C 3/BIS-2 van 26 januari 2012 van het parket-generaal bij het Hof van Beroep te Brussel

De volgende omzendbrieven van het College van Procureurs-generaal bij de hoven van Beroep:

- Omzendbrief nr. COL 6/2007 van 27 maart 2007 van het College van Procureurs-generaal bij de Hoven van Beroep betreffende de strafuitvoeringsrechtbanken
- Omzendbrief nr. COL 11/2013 van de Minister van Justitie en de Minister van Binnenlandse Zaken en het College van Procureurs-generaal bij de Hoven van Beroep betreffende de uitvoering van straffen en maatregelen en meer bepaald de informatie-uitwisseling met betrekking tot de opvolging van personen in vrijheid mits naleving van voorwaarden en de procedure voor de opsporing van de veroordeelde of geïnterneerde personen die voortvluchtig of ontsnapt zijn.

De volgende ministeriële omzendbrieven :

- Ministeriële omzendbrief nr. 1813 van 18 november 2011 van het Directoraat-generaal Penitentiaire Instellingen van de FOD Justitie waarbij de door de penitentiaire administratie te volgen procedure wordt beschreven wanneer de veroordeelde die ter beschikking van de strafuitvoeringsrechtbank is gesteld gedetineerd is, met voeging van een aantal modelformulieren⁴².
- Ministeriële omzendbrief 1807 van 6 maart 2009⁴³.
- Ministeriële omzendbrief nr. 1794 van 7 februari 2007⁴⁴.

---

⁴² Ministeriële omzendbrief nr. 1813 van 18 november 2011 betreffende de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank.

⁴³ Ministeriële omzendbrief nr. 1807 van 6 maart 2009 met betrekking tot de externe rechtspositie van veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten.

⁴⁴ Ministeriële omzendbrief nr. 1794 van 7 februari 2007 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten.